

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Resolutiones disputationum de Jndulge[n]tiarum virtute F. Martini Lvther Avgvstiniani Vittenbergensis

Luther, Martin

[Wittenberg], 1518

VD16 L 5787

Con: V. Papa no[n] vult/ nec po[tes]t remittere vllas poenas/ p[rae]ter eas
quas vel suo vel Canonu[m] arbitrio imposuit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-32315

¶ Primo, Certa sequela tanq̄ corollarium sequitur ex dīc-
tis. quia Si om̄is vita est p̄nitētia & crux Christi, non solū
in voluntarijs afflictionibus, sed etiā in rētationibus diaboli,
mundi & carnis. Quinetiā in persecutionibus & passionib⁹,
vt ex p̄dictis, ex scriptura tota, ex ip̄iusmet sanctis sanctorū, &
omnium martyriū / exēplis patet. Certum est, q̄ crux illa vsq̄
ad mortē, & sic ad introitū regni durat.

¶ Secundo illud patet etiā in alijs sanctis. Sanctus Aug: p̄s
vñ. p̄nitētiales sibi fecit scribi, & eos cū lachrymis orabat &
meditabatur dicēs, etiā si Ep̄us quicūq̄ iuste vixerit, non des-
bere tñ sine p̄nitentia de hoc mūdo eum discedere. Ira & B.
Bern: Agonifans clarsauit, perditē vixi, quia tēpus perdidī,
Nihil habeo, nisi q̄ scio, quia cor contritum & humiliatum
deus non despiciēs.

¶ Tercio. Ratione, tam diu Crux illa p̄nitētię debet durare
donec sc̄m Aplūm destruat corpus peccati, & peccat ves-
tustas primi Ad̄e cū sua imagine, & p̄ficiatur nouus Adā ad
imaginē dei. sed peccatū manet vsq̄ ad mortē, licet quotidie
minuatur per renouatiōnē n̄tis de die in diem.

¶ Quarto, saltē p̄na mortis manet in om̄ibus, timor etiā
mortis, certe p̄na om̄iū p̄narū, & ip̄a grauior morte, i plus-
rimis, vt taceā de timore iudicij & inferni, de tremore con-
scientiæ &c.

¶ CON: V.

Papa nō vult / nec pōt remittere vllas p̄nas / p̄ter
eas quas vel suo vel Canonū arbitrio imposuit.

Hāc disputo, & doceri humiliter peto, & vt i p̄fatione ro-
gauī, ita adhuc rogo, manū porrigat qui potest & mea moria
attēdat. Priō colligamus ḡna p̄narū, q̄s fideles p̄nt pati.

¶ Prima ē æterna, geenna dānatorū, de qua nihil ad p̄po-
sitū, Certū est em̄, qd̄ hęc nec in sommi nec infimi pontificis
p̄tate ē, vt oēs in tota eccl̄ia tenēt, quā solus deus per remissio-
nē culpę remittit.

¶ Secūda est purgatorij, de qua infra videbimus in sua con-
clusionē, interim accipimus, non esse eam in p̄tate pontificis
aut vllius hominis.

¶ Tercia ip̄a volūitaria & euāgelica, de qua sup̄ dictū est, q̄
eā operetur p̄nitentia sp̄ualis, sc̄m illud, i. Cor: xi. Si nos
ip̄os iudicemus, non vtiq̄ iudicemur a dño. Hęc est crux

B iij

illa & mortificatio passionū vsup̄ con: iij. Cū autē hæc sit p̄
cepta a Ch̄o, & de essentia p̄nitentię sp̄ialis. ac q̄no de nes
cessitate salutis, nullo modo est in p̄tate vllius sacerdotis, neq̄
vt auget neq̄ vt minuat. Non enī ex arbitrio p̄det hominis:
sed ex gratia & spiritu, imo hæc p̄na minus ē in p̄tate Papę, q̄
oīs alię p̄nē cuiuscūq̄ hominis sunt. Siquidē æternā, pur
gatoriā, afflictiuā, saltē oratione p̄t tollere apud deū, sicut p̄t
grām iustificantiē impetrare peccatori. Hanc autē non p̄t tol
lere, nec orone quidē. Quin potius eā d. bet impetrare pecca
tori & imponere. i. impositā nunciare, non minus q̄ gratiam
impetrat, alioquin euacuaret crucē Ch̄sti, & reliquias Canas
neorum: & popularē filijs & filiabus suis: & hostes dei (i. p̄tā)
non occideret ad internitiōē, nisi videret aliquos nimo fer
uore, plus se se affligere, q̄ expediret eorū saluti & aliorum nes
cessitati. Tūc non cōtū remittere, sed phibere debet sicut S̄c̄t̄
Paulus Timotheo dicit. Noli adhuc aquā bibere &c̄.
¶ Quarta ē Castigatoria & flagellatio dei, de qua p̄slxxxviii
Si autē peccauerint filij eius & legem meā non custodierint, vi
sitabo in virga iniquitates eorū & in verberibus hominū p̄tā
eorū. Hęc p̄nā extrāmanū esse pontificum quis dubitat?
Quidē se innocētibuseā dicit imponere Hierē. xlix. Ecce
quibus non erat iudiciū vt biberent calicē, bibētes bibent / &
tu quasi innocens relinqueris: Non eris innocens / sed bibens
bibes. Et eiusdē. xxv. Ecce in ciuitate, in qua inuocatu ē nomē
meū, ego incipio affligere, & vos quasi innocentes eritis: non
eritis innocentes. Inde. B. Pe: i. Pe. iij. Nunc tēpus inchoandi
iudiciū a domo dei, q̄ si primum a nobis, quis finis eorū, qui
non credunt Euangelio: Apo: iij. Ego quos amo castigo. Et
Heb: xij. Flagellat autē omnē filiū, quē recipit. Q̄ si summus
Pontifex hæc remittere vellet / aut peccator remitti crederet,
certe futurū ē, vt adulterini & spurij fierent, vt Heb: xij. Si ex
tra disciplinā estis cuius participes facti sunt oēs, ergo adulteri
& non filij estis. Hęc enī Ioh̄: Bap: & sanctissimi ptulerunt,
Admitterem tū per orationes eccl̄iæ posse tales aliquas pro
infirmis tolli: & morbos, agritudines, pestes, febres, sicut. B.
Iacobus docuit presbyteros eccl̄ię induci & vngi infirmum
vt dñs eum alleuet infirmū p̄pter orationē fidei: Et quid mor
ror? quasi vlli Christiano uisū sit, flagella dei non potestate
clauium, sed lachrymis & oratione tantūmodo posse tolli, &
magis per impositiōē aliarū p̄narū, q̄ per remissiōē Sicut
Niniuitę per p̄nitentiā suas humiliter se se affligentes merua

erunt auertere flagellū subuersionis eius inuentatū. **Alloqui** nō
sacerdos ecclesie siue summus siue infimus p̄t hanc p̄cā p̄o-
restate clauū soluere. p̄lla ergo pestes/bella/ seditiones/ ter-
remotus/incendia/cydes/latrocinia, itē turcas & tartaros, ali-
osq; infideles, quos esse flagella & virgā dei, nemo nisi parum
christian⁹ ignorat. Dicit em̄ Isax. Ve Assur virga furoris mei
& baculus ip̄e est. In manu eius indignatio mea. Licet plurimi
nunc & n̄dē magni in eccl̄ia, nihil aliud somnient q̄ bella ad-
uersus Turcā, scz non contra iniquitates, sed contra virgam
iniquitatis bellaturi, deoq; repugnaturi, qui per eam virgam
sele visitare dicit iniquitates n̄as, eo q̄ nos non visam⁹ eas.

¶ Quinta ē Canonica p̄cna scz ab Ecclesia constituta. Hāc
esse plenariū iurē in manu summi Pontificis, non est dubiū,
sic tamen vt subs̄ (vt aiunt) iusta causa remissionis earum, &
clauis non erret. Verū ego (mea temeritate) illam iustam
causam non ita rigide acciperem, vt multi solēt. Sufficere em̄
videtur pia voluntas Pontificis, atq; hęc satis iusta sit causa,
nec video quomodo in hac remissione error clauis contin-
gat, aut si contingit. Quid noceat, cum nihilominus salua sit
anima, etiā si p̄cne eiusmodi per errorē non remitterentur.

¶ Illud magis aduertendū, q̄ summus Pontifex in remissio-
ne plenaria: nec omnes Canonicas p̄cnas remittit, qd̄ patet,
quia non remittit ingressiōē seu intrusiōē quorundam in
monasteriū: quæ t̄m p̄cna non incelebris ē in Canonibus, sed
nec Ciuiles, seu potius criminales p̄cnas a iure ciuili inflictas,
licet id legatū faciant alicubi vbi personaliter sunt p̄sentes.

Videtur ergo solū eas remittere quæ de ieiunijs, orationibus,
elemosynis alijsq; laborib⁹ & disciplinis imposte sunt, aliæ
ad septenniū, alię minus, alię plus. Et in ista p̄cna comprehendit
etiā: quā arbitrio suo imponit sacerdos ecclesie. Nunc itaq;
vide & doce me qui potes. Quatuor priores non p̄t remitte-
re: quā aliā remittit nisi canonicā & arbitriā?

Iterū hic Leone illa mihi oggānit: remitti, q̄ a iusticia diuina ex-
igitur vel in purgatorio est luēda. Cui & ego p̄spondeo. Im-
pissimū esse sentire, q̄ Papa habeat p̄tatem mutandi ius diu-
inum, & id relaxare qd̄ iusticia diuina r̄flexit. Non em̄ dicit.
Quo d̄cūq; ego ligauero tu solues, sed qd̄ tu solues, solum
erit. Non aut̄ oīa ligata s̄ iue, sed a te ligata d̄taxat, non a me
ligata. Illi vero sic intelligunt. Quo d̄cūq; solueris, siue in cę-
lo siue in terra, solutū erit, cū Christ⁹ in terra addiderit, dedita
opera restringens clauē ad terrā, futurum sciens q̄ perforaturū
alioquin essent om̄es cęlos.

¶ Sexta est. Quam volo fingere donec aliter erudiar, quam illi dicunt scdm iusticiā diuinā requiri, vt satisfiat iusticiā diuinā. Hæc autem si est alia a tertia & quinta (sicut oportet si debet sexta esse) non potest vel imaginari, nisi qd vbi tertia & quinta non essent satis, tunc ipsa imponeretur, scilicet plus orationis, ieiunij, elemosynę. Ac sic solo intensio gradus distaret a quarta vel tertia: Non em̄ p̄t intelligi poena ciuilibus, qui hęc (vt dixi) non remittit, alioquin literę indulgentiarū tollerēt oīa patibula & carnicinas per eccliam, Sed nec p̄t intelligi poena Canonica per iudiciū contrēciosi fori de facto imposita, quia non remittit excommunicationes, interdicia aut vllas cęsuras ecclesiasticas inflictas, v̄t patet satis ad experientia, restat ergo quā modo fingere me dixi. Sed qd illa nulla sit, ita mihi ip̄s persuadeo. Primo qd nulla auctoritate scripturę, doctōrum, Canonum: ratione pbabili, potest doceri talem esse aliquam pœnā. & vehementer absurdum est in Ecclia aliquid docere, cuius nec in scriptura nec doctōribus neq; Canonibus, neq; saltē rationibus p̄t causa dari.

¶ Secūdo qd si etiā esset talis pœna aliqua, non tñ ad remissionē Papę pertineret, cū sit voluntaria & vltra canones imposita, imo non imposita, sed sponte suscepta, quia ē alia ab ijs que imponuntur vsup̄ dictū in poena quinta.

Qd si diceret. Quid tñc satisfieret iusticię diuinę, si quo modo Canonice v̄t sacerdotales non essent satis? Rñdeo abūde satis sit per tertiā & quartā scdm mensurā quam nouit deus. Neq; em̄ legitur vsup̄ deus aliquā requisuisse, nisi tertiā aliquā & quartā, vt in Dauid & filijs Israel in li: Iudiciū & Regū. Sed fere semp̄ contēp̄t ē corde conuicto & pœna tertię gn̄is. Et hinc ego miror quorū dā negligētiā, qd vt satisfactionē astruāt dicitur Ch̄m absoluisse adulterā illā i euāgelio sine satisfactiōe, Mariā vero Mag: non sine satisfactiōe. Et ideo in Maria, non i adulterā imitā dū esse dñm, vt sine satisfactiōe nulli remittatur p̄tm̄. Nā nec leproso mūdauit nisi imposito, vt satis faceret legi & cōstenderēt se sacerdoti. Hæc ergo est illa poena quā iusticia diuina requirit vltra iā dictas?

Sed rñdeo. Ista adulterā (meo iudicio) plus poenariū tulit q̄ Maria Mag: & magis satisfactiōe. Nempe iā mortē patiebatur, non aliud videns, nisi durissimū iudiciū: ideo mire cruciabat & dolebat longe plus q̄ Maria, cui iudiciū mortis non imminēbat, Ideo de quarta specie & tertia fuit ei⁹ poena, q̄a flagellū mortis

in ortu tulit in corde contrito. Maria vero Magd. in tercia
specie poenas luebat, neq; potest doceri alia fuisse eius poenam
vipater. De leproso yho dico, qd non ad satisfactioe ostēdere
se iussi sunt, sed ad testimoniū, nō em̄ rat lepra pētm, sed sig-
nificabat pētm, ostensio aut peccati non ē satisfactio, sed iudis
cū querit sacerdotis, vt hęc nota sunt satis.

¶ Secūdo pbo conclusio nē sic. Illę duę p̄tates ligandi &
soluendi sunt equales & super eandem materā. Sed summus
Pontifex nullā habet ligare & imponere poenā, p̄ter Canonis
cā seu quintā, ergo neq; vllā soluere & tollere. Aut dicendum
duas illas p̄tates esse inēqualis latitudinis. Q; si hoc dī, nemo
teneatur credere, quia nullis scripturis, cānonibusq; pbatur: cū
sit clarus textus. Vbi Chfus ligare super terrā, & soluere super
terrā dedit, & qualiter vtrāq; mensurādo & extendendo.

¶ Tercio extra de pe. & re. li. v. c. Qd autē/expressē dicit/res
missiones eis non valere, quę non fuerint ab eorū iudice factę
cū nullus ligari aut solui possit a non suo iudice, sed certū est
qd homo non ē sub iurisdictione Papę in i. ij. iij. vi. poenis
sed t̄modo in quinta vt clarō patet, & magis infra patebit.

¶ Coroll: Sequitur.

¶ Q; si satisfactio sacramentalis non dī, quia p culpa satis facit
simpliciter (quia p culpa satis facit, tercia & quarta poena) Sed
quia p culpa scdm soluta ecclē satisfactio. Maxime em̄ deo sa-
tisfit p nouā vitā &c. Sed per scripturas quoq; pbandū est,
non requiri aliquā satisfactioe pro peccatis.

Hic adest Ioānes Baptista, qui in hoc missus scdm ppos-
itū atq; decretū dei, vt poenitentia p̄dicaret, qui & dixit, poe-
nitentia agite. Et iterū, agite itaq; dignos fructus poenitentiaę,
quę verba ip̄e exposuit cū interrogantib; turbis quid facerēt
R̄dit. Qui habet duas tunicas, det non habētī, & qui escas ha-
bet, similiter faciat. Nonne vides qd p poenitentia non nisi ob-
seruatia p̄ceptorum dei imposuit/atq; ideo p̄niam, non nisi
conuersionē & mutationem notę vitę intelligi voluit? Sed
clarius ecce venerunt publicani & dixerūt, Mgē quid facies
mus. At ille dixit. Nihil amplius qd qd constitutum est vobis
faciatis. Nunquid hic dixit, oportet vos satisfacere p p̄teritis
peccatis? Itē milibus dixit. Neminem concutiatis, nemini
calumniā faciatis, & contēti estote stipendijs v̄ris. Nūquid hic
aliud qd p̄cepta dei communia imposuit?

Q; si hic poenitentię doctor a deo in hoc ip̄m institutus, non
docuit nos satisfactioe, nimirum scellit nos, nec satis docuit
poenitentię officium.

¶ Secundus Ezechiel xvij. Si conuersus fuerit impius ab impietate sua & fecerit iudiciū & iusticiam, vita uiuet & non morietur, ecce nil nisi iudiciū & iusticiā imponit, q̄ tota uita facienda sunt iuxta illud. Beati qui faciunt iudiciū & iusticiā in omni tēpore. Et iā hic ergo nos sefellit.

¶ Tercius Micheas vi. Indicabo tibi, o homo, quid sit bonū & quid dñs requirat a te, utiq; facere iudiciū & diligere misericordiā & ambulare sollicitū cū deo tuo. Vides quid requirat ab homine deus p̄ satisfactione. deniq; p̄mittens iridet eos, qui per opera satisfacere uolunt. Quid dignū offerā dño? Nūquid ei offerā holo: automata & vitulos anniculos: nūquid placari p̄t in millibus arietū, aut in multis milibus hircorū: Nūquid dabo primogenitū meū p̄ scelere meo, fructū uētris mei p̄ peccato anis meiq; q. d. non, quia deus p̄ peccato nulla talia requirit, sed iudiciū & misericordiā & amorem, ut dicitur, est. i. nouā uita.

CON: VI.

Papa nō pōt remittere vllā culpā/ nisi declarando & approbando remissam a deo/ aut certe remittēdo casus referuatos sibi quibus cōtemptis/culpa prorsus remaneret.

¶ Prima pars est tam manifesta, ut etiā confessi sint, quidam esse impropria orationē: q̄n Papa dat remissionē culpę. Alij uero se non intelligere, Om̄s em̄ confitētur a solo deo remitti culpā sc̄m̄ illud Esa: xliij. Ego sum, ego sum ip̄e, qui deleo iniquitates tuas p̄ter me, & peccatorū tuorū non recordabor. Et Ioann: iij. Ecce agnus dei, ecce qui tollit p̄c̄tā mundi. Et ps̄ xxxix. Si iniquitates obseruaueris dñe, domine quis sustinebit? Quia apud te ppitatio est, Et infra, Apud dñm misericordiā & copiosa apud eū redēptio, Et ip̄e redimet Israel ex om̄ibus iniquitatib⁹ eius. Et ps̄: Cornūdū crea in me deus &c. Multa alia in scrip. Et. B. Aug: contra donatistas tā frequētib⁹ opib⁹ nihil aliud: agit/ q̄ q̄ a solo deo remittūtur p̄c̄tā.

¶ Secunda pars similiter satis patet, Quia qui contemneret casus referuatos/certe non remitteretur ei vllā culpa. Qui uoq; spernit, inquit, me spernit, imo nullus uenit remissa culpa deo, nisi simul se cū portet reuerentiā clauit.

¶ Hanc conclusionē, quia om̄s uerā concedūt, non est necesse ut mea assertio ne firmetur. Hic tñ signabo, quæ me mouent & itē cōfitebor ignorantia meā, Si quis dignetur me